پاییز گرم و خشک در راه است

احد وظیفه، رئیس مرکز ملی خشکسالی و مدیریت بحران سازمان هواشناسی گفت: پاییز نسبتا گرم و کم‌بارشی در راه است.وی افزود: برآیند کلی مدل‌های پیش‌بینی نشـــان می‌دهد به احتمال زیاد، بارش‌های پاییزه امسال به‌طور نسبی کمتر از نرمال خواهدبود و ایران و خاورمیانه باید پاییز کم بارشـــی را انتظار داشته‌باشـــند. به گفته وظیفه، به طور کلی میانگین دمایی کشور در فصل پاییز حدود یک درجه بالاتر از حد طبیعی خواهدبود. /ایسنا

ساخت ۱۵۰۰ مسجد و مرکز فرهنگی در مناطق محروم

محمد مهجوری، معاون عمرانی و طرح‌های زیربنایی بنیاد برکت ســـتاد اجرایی فرمان امام گفت: تعداد مساجد و مراکز فرهنگی - مذهبی ساخته شده توســـط این بنیاد در مناطق محروم، تا پایان امســـال به ۱۵۰۰واحد می‌رسد.وی افزود: ساخت ۲۰۰ مسجد و مرکز فرهنگی مذهبی برای امســـال در دستور کار اســـت که از این تعداد، ۱۵۰واحد به بهره‌برداری رسیده و بقیه نیز تا پایان سال افتتاح خواهدشد. /جام جم دیلی

کوتاه‌تر از گزارش

واکسیناسیون معلمان از وعده‌ها عقب می‌ماند؟

مریم خباز

جامعه

واکسیناسیون معلمان مـــدارس که از هشـــتم مرداد به طور رسمی در سراسر کشور آغاز شـــد، پیش‌بینی شـــده‌بود تا ۲۵ مرداد با تزریق دوز اول واکسن کرونا بـــه همه معلمان پایان یابد ولی اکنون برخی خبرها از محقق نشدن این پیش‌بینی حکایـــت دارد طـــوری که زمزمه نارضایتی خانواده‌ها از برگزاری حضوری کلاس‌های درس در مهرماه نیز شنیده می‌شود.

اوایل مرداد وزارت آموزش و پرورش فهرســـتی از یک میلیون و ۲۰۰ هزار معلم به وزارت بهداشـــت ارســـال کرد که همگـــی بایـــد قبل از شـــروع ســـال‌تحصیلی جدید در مهرماه بـــه طور کامل واکسینه می‌شدند که معلمان مدارس استثنایی نیز جزئی از این فهرســـت بودند. اکنون اطلاعاتی در اختیار جام‌جم قرار گرفته که نشان می‌دهد در برخی اســـتان‌ها این روند کند و عقب‌تر از برنامه است و با شروع شهریور ماه هنوز همه معلمان از جمله معلمـــان مدارس اســـتثنایی دوز اول واکسن کرونا را دریافت نکرده‌اند. در واقع در حالی که از شنبه تا یکشنبه این هفته طبق اعلام وزارت بهداشت ۵۴۰ هزار دوز واکسن کرونا تزریق شده و سرعت واکسیناسیون نســـبت به هفته‌های قبل رشـــد کرده اما در مورد جامعه معلمان هنوز کار سرعت مطلوب را نیافته‌اســـت. دیروز البته علیرضا رئیسی، سخنگوی ســـتادملی مقابله با کرونا اعلام کرد ۸۵ درصد معلمان کشور واکسن کرونا را دریافت کرده‌اند، همچنین اظهار امیدواری کرد تا قبل از شروع سال تحصیلی، واکسیناسیون کامل شود ولی با حسابی ســـاده و طبق آمار خود وی می‌توان ثابت کرد واکسیناســـیون معلمان از برنامه عقب اســـت؛ چرا که کار باید تا ۲۵ مرداد تمام می‌شد ولی امروز که اول شهریور است هنوز ۱۵ درصد معلمان باقی مانده‌اند.

در مورد معلمان مدارس اســـتثنایی کشـــور که جمعیت کوچکی معادل ۲۳ هـــزار نفر دارند البته واکسیناسیون عقب‌تر از آمار ۸۵ درصدی است.

براســـاس اطلاعـــات دریافتـــی از اســـتان‌های سیســـتان وبلوچســـتان، اصفهان، لرســـتان، بوشهر، هرمزگان، کرمانشاه و گلستان تا امروز به طور میانگین حدود ۸۰ درصد این معلمان شامل نیروهای رسمی، پیمانی، حق‌التدریس و نیروهای خرید خدمات واکسینه شده‌اند که عقب‌ماندگی از برنامه واکسیناسیون را به‌خوبی نشان می‌دهد.

مجید هداونـــد، معاون برنامه‌ریزی آموزشـــی و توانبخشی آموزش و پرورش اســـتثنایی کشور نیز در گفت‌وگو با جام‌جـــم ضمن تایید این آمار و اطلاعات گفت: تاکنون حـــدود ۸۰ درصد معلمان واکسینه شده‌اند که امیدواریم با سرعت گرفتن کار، تا پایان شهریور واکسیناسیون تکمیل شود، البته اگر اتفاقی خاص رخ ندهـــد و پیک جدیدی شـــکل نگیرد. در این میان اما واکسیناســـیون دانش‌آموزان استثنایی که از ماه‌ها قبل در قالب درخواستی مکتوب از ســـتادملی مقابله با کرونا مطرح شـــده همچنان بلاتکلیف است در حالی که در مدارس اســـتثنایی کشـــور دانش‌آموزان بالای ۱۸ ســـال و دانش‌آموزانی بـــا وضعیت حاد و بیماری‌های زمینه‌ای نیـــز تحصیل می‌کنند که واکسیناســـیون آنها موضوعی جـــدی و ضروری اســـت. براســـاس اطلاعاتی که مجیـــد هداوند در اختیار مـــا قرار داد، در اســـتان سیســـتان و بلوچســـتان فهرســـتی از دانش آمـــوزان بالای ۱۸ سال تهیه و به مرکز بهداشـــت استان ارسال شـــده و قرار اســـت تعدادی از دانش‌آموزان که شـــرایط حاد وخاص دارند از طریـــق آمبولانس در منزل‌شان واکسینه شـــوند که البته تاکنون در عمـــل کاری انجام نشده‌اســـت. همچنین در استان کرمانشاه واکسیناســـیون دانش آموزان بالای ۱۸ ســـال به انعقاد تفاهم‌نامه میان وزارت بهداشت و آموزش و پرورش و ارسال بخشنامه منوط شده که هنوز چنین اتفاقی رخ نداده‌است. در بوشـــهر نیز اطلاعات دریافتی نشان می‌دهد برای واکسیناسیون دانش آموزان با نیازهای ویژه تاکنون اقدامی صورت نگرفته‌است.

از آنجا که آموزش و پرورش اصرار به بازگشـــایی مـــدارس از اول مهـــر دارد و تاکنون ســـتادملی مقابله با کرونـــا نیز چند بار موافقتـــش را با این موضوع اعلام کـــرده، به نظر می‌رســـد با تکمیل نشدن واکسیناســـیون معلمان و به‌خصوص دانش‌آموزان اســـتثنایی که آسیب‌پذیری بالایی دارند، عملا رغبـــت خانواده‌ها از آموزش حضوری در مدارس کاهش می‌یابـــد و آموزش و پرورش را در پروژه بازگشت به آموزش حضوری با شکستی زودهنگام مواجه می‌کند.

روز گذشته کرونا با مرگ ۶۸۴ نفر رکورد دیگری در کشورمان ثبت کرد. در این مدت حدود ۳۶ هزار بیمار جدید نیز شناسایی و حدود ۵۰۰۰ نفرشان در بیمارستان‌ها بستری شدند

عکس: AP و ایسنا

پیک پنجم هنوز به قله‌اش نزدیک نشده اما خطر ایجاد موج ششم با سویه «لامبدا» آن هم در آستانه فصل پاییز، کارشناسان را نگران کرده است

کرونای لامبدا چقدر به ما نزدیک است؟

میثم اسماعیلی

جامعه

این روزها ایران در کوران موج پنجم کرونا قرار دارد و براساس آمار رسمی وزارت بهداشت، دیروز فوتی‌های ناشی از کرونا بار دیگر رکورد شکست و به ۶۸۴ نفر رســـید. همچنین ۳۶ هزار و ۴۱۹ بیمار جدید در کشور شناسایی شـــد و ۵۰۰۰ نفرشان بســـتری شـــدند. ما همچنان در کوران موج پنجم قرار داریم و حتی نمی‌دانیم به قله پیک پنجم رسیده‌ایم یا نه با این حال موج ششـــم با کمترین فاصله پیش روی ما قرار گرفته اســـت. ابتدای مرداد ماه برخی از مسؤولان نسبت به ایجاد موج ششم «هشدار» می‌دادند و «اظهار نگرانی» می‌کردند اما حالا با گذشت یک ماه این هشدارها رنگ واقعیت به خود گرفته و آنچه بدیهی به‌نظر می‌رسد طغیان تازه کرونا با تابلوی موج ششم و به نام واریانت «لامبدا»ســـت؛ واریانتی که طبق فرمول همه موج‌های پیشین در کشورهای همسایه دیده شده و خیلی زمان نمی‌برد تا وارد کشور شود. واریانتی که از واریانت فراگیر کنونی یعنی دلتا سرایت‌پذیری و البته که بیماری‌زایی بیشتری دارد و خبر بدتر این‌که همراه با پاییز در جامعه شیوع پیدا خواهد کرد. فصلی که به‌واسطه هوای سرد طبیعتا تجمع‌های بیشتر و متراکم‌تری به خود می‌بیند و همین موضوع سرایت این ویروس را تشـــدید خواهد کرد. اگر پیش از این و در طول موج‌های قبلی فاصله‌ای چند ماهه شـــکل می‌گرفت تا هم کادر درمان نفسی بکشد و هم بتوان دردهای قبلی را مرهم گذاشت این بار فاصله دو موج پنجم و ششم آنقدر کم اســـت که شـــاید نتوانیم به آن موج تازه‌ای اطلاق کنیم، تنها تفاوت آن اما واریانت متفاوتی است که احتمالا با توجه به شرایط موجود و تجربه‌های پیشین به واریانت غالب در ایران تبدیل خواهد شد.

روند کند واکسیناســـیون، مدیریت ضعیف در مهار کرونا و البته کاهش رعایت پروتکل‌های معمول ازســـوی شهروندان همه دست به دســـت هم داده تا این سوال مهم شکل بگیرد که آیا جامعه تاب و توان مقابله با موج تازه و سهمگین‌تر کرونا را خواهد داشت؟ آن هم در شـــرایطی که هنوز نتوانسته‌ایم واریانت دلتا را کنترل کنیم و روزانه حدود ۶۰۰ نفر جان عزیزشان را از دست داده‌اند. ترکیه، قطر و هند کشورهایی هستند که حالا نشانه‌هایی از واریانت تازه کرونا در آنها مشاهده شده است؛ به همین علت تا ابتدای پاییز باید منتظر ورود این ویروس به ایران باشیم که چقدر کادر درمان و شهروندان توان مقابله با واریانت تازه را خواهند داشـــت؟ با توجه به تجربه‌های گذشته و به کار بردن راه‌حل‌هایی همچون اعمال محدودیت، ممنوعیت تردد، دسته‌بندی مشـــاغل و دورکاری کارمندان و ناکارآمدی حداکثری این مداخلات به‌نظر می‌رســـد تنها راه چاره کنونی واکسیناسیون عمومی و سرعت در روند آن است چراکه در غیر این صورت روزهای سخت‌تری پیش روی مردم ایران خواهد بود.

خطرناک مانند لامبدا

متخصصان بهداشـــتی معتقدند تمـــام ویروس‌ها هنگامی کـــه تکثیر پیدا می‌کنند، می‌توانند دچار جهش شـــود. این جهش اگر بتواند بـــه بقا و تکثیر شدن بینجامد ممکن اســـت گونه‌ای قدرتمندتر شـــکل بگیرد. حالا لامبدا یکی از آن سلول‌هایی است که توانســـته قدرتمندتر رفتار کند. حمید سوری، اپیدمیولوژیست هم می‌گوید هر گونه‌ای برای بقای خود مبارزه می‌کند و همین موضوع باعث شـــکل‌گیری گونه مقاوم‌تری نســـبت به گونه قبلی می‌شود. واریانت لامبدا آن‌طور کـــه کارشناســـان می‌گویند از قدرت ســـرایت و البته بیماری‌زایی بیشتری نسبت به گونه‌های پیشین خود هم برخوردار است.

علیرضا ناجی، رئیس مرکز تحقیقات ویروس‌شناســـی دانشـــگاه شـــهید بهشتی نیز به جام‌جم می‌گوید: «درست اســـت که سازمان جهانی بهداشت هنوز لامبدا را به عنوان یک واریانت نپذیرفته اســـت اما این جهش ویروسی، خصوصیات تبدیل شـــدن به واریانت را دارد.» منشـــأ شـــیوع این گونه در آمریکای جنوبی و مشخصا کشورهای پرو و شـــیلی است و امروز این واریانت به نوعی ویروس غالب این کشورها شده اســـت؛ به‌طوری‌که در پرو ۸۲ درصد مرگ‌هایی را که برای انواع کرونا ثبت می‌شـــود، به علت این گونه جهش یافته، می‌شناســـند. آنچه تا امروز در دســـترس کارشناســـان این حوزه قرار گرفته حکایت از این دارد که سویه لامبدا قدرت انتقال بالایی دارد و دانشمندان هم این سویه کرونا ویروس را مقاوم‌ترین گونه در برابر آنتی‌بادی‌ها می‌دانند؛ چه آنتی‌بادی‌هایی که در اثر بیماری توسط بدن افراد تولید می‌شود و چه آنهایی را که به‌وسیله واکسن تولید می‌شود.

ناجی: باید در مدیریت مهار کرونا سهم بیشتری به اقدام‌های غیردرمانی داد. اگر لامبدا هم وارد کشور شود، می‌تواند زمینه را برای پیک‌های بعدی در کشور ایجاد کند

لامبدا چقدر به ما نزدیک است؟

تجربه‌های پیشین در موج‌های گذشـــته نشان می‌دهد از شیوع واریانت‌های تازه در ایران گریزی نیســـت، این موضوع در رابطه با ســـویه لامبدا هم صدق می‌کند و دیر یا زود باید منتظر ورود این واریانت به ایران باشـــیم. رئیس مرکز تحقیقات ویروس‌شناســـی دانشگاه شهید بهشتی با اشـــاره به خطر شیوع واریانت لامبدا در ایران به جام‌جم می‌گوید: «این واریانت در کشورهایی مانند ترکیه، قطر و هندوستان شناسایی شده است، بنابراین باید نگران ورود آن به کشور باشیم.»

به گفته ناجی «در صورت ورود این واریانت به کشور، لامبدا می‌تواند به چالش جدید برای مدیریت ویروس کرونا تبدیل شود.» پیش از او هم عاطفه عابدینی، دبیر کمیته علمی ســـتاد مقابله با کرونا خبر داده بود که «سویه لامبدا در ترکیه دیده شده و ما در حال حاضر نگران هستیم که این نوع ویروس از غرب ایران، وارد کشور شود و از مسیرهای بین‌المللی به ایران بیاید.» اگر داده‌های در اختیار را پیش رویمان بگذاریم باید چنین نتیجه بگیریم که موج ششم کرونا احتمالا از مرزهای مشترک با ترکیه آغاز خواهد شد و استان‌های همجوار این کشور در صف اول ابتلا به این گونه خواهند بود. واریانت آلفا یا همان کرونای انگلیسی ابتدا در عراق دیده شـــد و از مرزهای این کشور وارد خوزســـتان شد. یادآوری شرایط وخیم این استان به‌واسطه ابتلای گســـترده به این واریانت کار سختی نیست. واریانت دلتا اما ابتدا در کشور هند شیوع پیدا کرد و خیلی زود از طریق پاکستان وارد ایران شد و آنی شد که در استان سیستان و بلوچستان و پس از آن به ســـرعت در ایران تبدیل به واریانت غالب شد. حالا کشور ترکیه به‌عنوان اولین میزبان واریانت لامبدا در منطقه شناخته می‌شود و امکان سرایت آن به ایران از طریق استان‌های همجوار بسیار زیاد است.

سوری: از ابتدا شیوه اولویت‌بندی واکسیناسیون ما اشتباه بود و باید گروه‌های پرخطر را در اولویت ابتدایی واکسیناسیون قرار می‌دادیم اکنون نیز تنها گزینه موجود برای پیشگیری از پیک ششم واکسیناسیون سریع است

خطر ظهور یک سویه تازه در ایران؟

اولین روز از آخرین ماه فصل تابســـتان اســـت و ما هنوز گرفتار با موج پنجم هســـتیم. تعداد قربانیان روزانه دیروز با رکورد تازه‌ای به عدد ۶۸۴ نفر رســـید. تخت‌های بیمارستانی نایاب، دستگاه اکســـیژن و داروها کمیاب و موارد ابتلا روز به روز در حال تغییر است. این شـــرایط وقتی هولناک‌تر می‌شود که بدانیم واریانت تازه هم به‌سرعت به ما نزدیک می‌شـــود و معنای آن این است که ما هنوز به قله موج پنجم نرســـیده باید با گونه تازه این ویروس هم بجنگیم. در طول حدود ۱۸ ماه گذشته شـــرایط کنونی برای ایران تازگی دارد، از علیرضا ناجی می‌پرســـیم در صورتی که هنوز دلتا، واریانت غالب در ایران است ورود سویه جدید لامبدا چه تبعاتی می‌تواند به همراه بیاورد؟ آن هم در شـــرایطی که حالا برخی منابع رسمی حرف از شکست واریانت لامبدا در برابر دلتا زده‌اند. علیرضا ناجی معتقد اســـت واریانت‌های مختلف کووید بسته به مزیت‌شان و ژنتیک منطقه ممکن است به واریانت غالب تبدیل شوند اما این که از حالا بخواهیم درباره تقابل دو واریانـــت در یک منطقه گمانه‌زنی کنیم به نوعی پیشـــداوری کرده‌ایم. به معنای دیگر، خیلی به لحاظ علمی درســـت نیست که عنوان کنیم واریانت لامبدا یا دلتا در برابر گونه دیگر شکســـت خورده است. او به جام‌جم می‌گوید: «ممکن اســـت در یک منطقه دو واریانت کنار یکدیگر سبب شکل گرفتن «نوترکیبی» میان آنها بشـــود و باعث به وجود آمدن گونه تازه‌ای شود که مزیت متفاوتی نســـبت به هر دوی این واریانت داشـــته باشد و بتواند به واریانت غالـــب آن منطقه تبدیل شـــود.» آن‌طور که رئیـــس مرکز تحقیقات ویروس‌شناسی دانشـــگاه شهیدبهشـــتی می‌گوید: «در حال حاضر با توجه به قدمت و مزیت دلتا در منطقه می‌توانیم بگوییم این گونه نســـبت به سایر واریانت‌ها صاحب بیشترین جمعیت اســـت؛ هر چند درباره واریانت لامبدا نباید خیلی زود قضاوت کرده و باید صبر کنیـــم و ببینیم در آینده چه اتفاقی با ورود این گونه خواهد افتاد.»

تکرار راهکارهای شکست‌خورده

قربانیـــان روزانه و تعـــداد مبتلایان همواره در حـــال افزایش است. رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایران گفته تعداد بیماران بدحال کرونایی در حال افزایش است. جلیل کوهپایه‌زاده گفته است: «بیمار بدحال زیاد اســـت؛ اما به‌سختی می‌توانیم تخت خالی پیدا کنیـــم و از طرفی هم بیماران دیگـــری به‌جز مبتلایان به کووید-۱۹ نیز نیـــاز به تخت‌های ویژه دارنـــد و آنها هم دچار مشکل شـــدند. در برخی بیمارســـتان‌ها بخش سی‌سی‌یو را تبدیل به آی‌سی‌یو کردیم تا فعلا مشـــکل رفع شود اما با این رویکرد امکان رزرو برای بیماران قلبی محدود می‌شـــود.» نکته مهم این که چنین شـــرایط تازه‌ای در طول مدیریت مهار کرونا نیســـت، اما هنوز راهکاری هم برای آن متصور نیستیم. رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایران معتقد است با یک هفته تعطیلی خیلی چرخش ویروس افت پیدا نمی‌کند و به ۱۰ تا ۱۵ روز تعطیلی شدید نیاز داریم تا زنجیره انتقال بیماری کاسته شود. اما تجربه تعطیلات گذشته نشان داده حداقل این شیوه محدودیت‌ها و تعطیلات تاثیری در کند شـــدن یا قطع چرخه سرایت در ایران ندارد. حمید سوری، اپیدمیولوژیست هم به جام‌جم می‌گوید: «اعمال مداخلاتی همچون تعطیلـــی یک هفته‌ای یا ممنوعیت تردد و دورکاری کارمندان به شیوه فعلی چیزی جز تحمیل هزینه به دولت و شهروندان ندارد.» او معتقد است باید آزمایش‌های بیماریابی گسترده‌تر شود و در کنار آن واکسیناسیون عمومی در ارتباط با گروه‌های پرخطر سرعت بگیرد. حمید سوری می‌گوید: «از ابتدا شـــیوه اولویت‌بندی واکسیناســـیون ما اشتباه بود و باید گروه‌های پرخطر را در اولویت ابتدایی واکسیناســـیون قرار می‌دادیم اکنون نیز تنها گزینه موجود برای پیشـــگیری از پیک ششم واکسیناسیون سریع است.»

علیرضا ناجی هم بـــر همین باور اســـت. او می‌گویـــد باید در مدیریت مهار کرونا سهم بیشتری به اقدام‌های غیردرمانی داد. رئیس مرکز تحقیقات ویروس‌شناسی دانشگاه شهیدبهشتی به جام‌جم می‌گوید: «اگر لامبدا هم وارد کشـــور شود، می‌تواند زمینه را برای پیک‌های بعدی در کشـــور ایجاد کند، مگر این که مدیران ســـلامت کشـــور برای مدیریت ویروس کرونا، برنامه دیگری غیر از آنچه تا امروز در پیـــش گرفته‌اند، به کار ببندند. در این صورت، می‌توانیم امیدوار باشیم ورود لامبدا تهدیدی جدی برای سلامت مردم به شمار نمی‌رود.»

همزمانی پاییز و لامبدا

براســـاس داده‌های منتشر شـــده، مرگ‌های ناشی از بیماری کرونا نســـبت به هفته قبـــل ۱۲/۵ درصد افزایش داشـــته و همچنین روند ابتلا تقریبا در تمام اســـتان‌ها صعودی اســـت و کرونـــای دلتا همچنـــان با قـــدرت می‌تازد. در حـــال حاضر ۳۵۹ شـــهر کشـــور در وضعیت قرمز، ۵۹ شـــهر در وضعیت نارنجی و ۳۰ شـــهر در وضعیت زرد قرار دارند. این در حالی است که همچنـــان رعایت پروتکل‌هـــای بهداشـــتی رو به کاهش است. سیماسادات لاری، ســـخنگوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشـــکی می‌گوید: در هفته آخر مرداد میزان رعایت پروتکل‌های بهداشتی در کشـــور مانند دو ماه اخیر به‌شدت پایین بـــوده و با اندکی افزایش نســـبت به هفتـــه قبل‌تر، به ۳۹ درصد رسیده است. آن‌طور که او توضیح می‌دهد این میزان از هفته‌های اول تابستان تاکنون روند نزولی داشته است.

علاو بر این، میان کشـــورهایی که داده‌هـــا و اطلاعات کرونا را منتشر می‌کنند، ما جزو آلوده‌ترین کشورهای جهان از نظر ابتلا به کرونا هســـتیم و همه اینها در حالی است که در آستانه ورود به فصل ســـرما قرار داریم. فصلی که به عنوان تهدید مهمی در دوره فراگیری یک بیماری عفونی محســـوب می‌شود. رطوبت و سرما همواره شرایط مناسبی برای شـــیوع بیشتر بیماری‌های تنفسی محسوب می‌شـــود. از مســـعود مردانی، متخصص بیماری‌های عفونی می‌پرســـیم چرا پاییز می‌تواند روند سرایت این بیماری را دوچندان کند. او به جام‌جم می‌گوید: «ســـرما و گرما بر خلاف باور عده‌ای تاثیری در سرایت ویروس کرونا ندارد. این‌که همـــواره از پاییز به عنوان تهدید یاد می‌شـــود به دلیل تراکم بیشتر افراد به واسطه سرماست. به این مفهوم که چون هوا ســـرد می‌شـــود طبیعتا افراد در فضاهای سربسته تجمع بیشـــتری خواهند داشت که این شـــرایط زمینه مناسبی برای سرایت بیشتر ویروس است.»